

ACCESUL LA EDUCAȚIE DIN DETENȚIE. EXPERIENȚA STATELOR EUROPENE

Florin PROCA

Doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: proca.florin@yahoo.com
<https://orcid.org/0000-0002-1112-838X>

Instruirea oamenilor și dezvoltarea intelectuală au avut un deosebit impact și asupra speranței de viață, care a crescut semnificativ în ultimele secole. Astfel, prin știință, prin educarea oamenilor au fost accesate tot mai multe metode de vindecare a organismului și medicina a făcut pași imenși, ajungând la operații care în urmă cu puțin timp erau de neînchipuit precum transplantul de organe, tratarea unor boli considerate incurabile, redarea unor simțuri pierdute sau inexistente la naștere etc. O perioadă mare de timp persoanele încarcerate nu au avut acces la programe de instruire sau cursuri școlare. Odată ajunși în spatele gratiilor, indivizii căpătau eticheta de deținuți și implicit nu mai prezentau mare interes pentru societate. Aceștia erau folosiți, de cele mai multe ori, prin constrângeri fizice și psihice, doar la munci fizice, iar investiția în educația acestora nu era luată în considerare, fiind catalogată ca o risipă de bani, timp și efort. În ultimele decenii această percepție s-a schimbat, iar lucrurile au început să evolueze în acest domeniu, societatea acordând din ce în ce mai multă atenție celor care au greșit, au săvârșit infracțiuni și au ajuns să-și piardă unul dintre cele mai prețioase lucruri, libertatea.

Cuvinte-cheie: educație, detenție, drepturi, drept european, crimă.

ACCESS TO EDUCATION FROM DETENTION. THE EXPERIENCE OF EUROPEAN STATES

People's education and intellectual development have also had a significant impact on life expectancy, which has increased significantly in recent centuries. Thus, through science, through the education of people, more and more methods of healing the body were accessed and medicine took huge steps, reaching operations that recently were unimaginable - such as organ transplantation, treatment of diseases considered incurable, restoring lost or non-existent senses at birth, etc. For a long time, the inmates did not have access to training programs or school courses. Once behind bars, the individuals received the label of detainees and implicitly no longer showed great interest in society. They were used, most of the time - by physical and mental constraints, only for physical work, and the investment in their education was not taken into account, being classified as a waste of money, time and effort. In recent decades this perception has changed, and things have begun to evolve in this area, society paying more and more attention to those who have made mistakes, committed crimes and ended up losing one of the most precious things - freedom.

Keywords: education, detention, rights, European law, crime.

ACCÈS À L'ÉDUCATION DE LA DÉTENTION. L'EXPÉRIENCE DES ÉTATS EUROPÉENS

La formation humaine et le développement intellectuel ont également eu un impact important sur l'espérance de vie, qui a considérablement augmenté au cours des derniers siècles. Ainsi, grâce à la science, à l'éducation des personnes, de plus en plus de méthodes de guérison du corps ont été accessibles et la médecine a fait d'énormes progrès, atteignant des opérations inimaginables il y a peu de temps - comme la transplantation d'organes, le traitement de maladies considérées

comme incurables, la restauration des sens perdus ou inexistantes à la naissance, etc. Pendant longtemps, les personnes incarcérées n'ont pas eu accès à des programmes de formation ou à des cours scolaires. Une fois derrière les barreaux, les individus ont acquis l'étiquette de prisonniers et ne présentaient donc pas beaucoup d'intérêt pour la société. Ils ont été utilisés, la plupart du temps – à travers des contraintes physiques et mentales, uniquement pour un travail physique, et l'investissement dans leur éducation n'a pas été pris en compte, étant qualifié de gaspillage d'argent, de temps et d'efforts. Au cours des dernières décennies, cette perception a changé et les choses ont commencé à évoluer dans ce domaine, la société accordant de plus en plus d'attention à ceux qui ont commis des erreurs, commis des crimes et ont fini par perdre l'une de leurs choses les plus précieuses, la liberté.

Mots-clés: éducation, détention, droits, droit européen, crime.

ДОСТУП К ОБРАЗОВАНИЮ ИЗ ЗАКЛЮЧЕНИЯ. ОПЫТ ЕВРОПЕЙСКИХ СТРАН

Образование и интеллектуальное развитие людей оказали значительное влияние на продолжительность жизни, которая значительно увеличилась за последние столетия. Таким образом, благодаря науке, через образование людей стало доступно все больше и больше методов исцеления тела, и медицина сделала огромные шаги, достигнув операций, которые еще недавно были невообразимы, таких как трансплантация органов, лечение болезней, считавшихся неизлечимыми, некоторые утраченные или невосприимчивые органы чувств, существующих при рождении и т. д. Долгое время заключенные не имели доступа к учебным программам или образовательным курсам. Оказавшись за решеткой, лица получали ярлык заключенных и косвенно больше не представляли особого интереса для общества. Они использовались, в основном, из-за физических и умственных ограничений, только для физической работы, и инвестиции в их образование не принимались во внимание, классифицируясь как пустая трата денег, времени и усилий. В последние десятилетия это восприятие изменилось, и в этой сфере стало развиваться, общество все больше и больше обращает внимание на тех, кто совершал ошибки, совершал преступления и в итоге лишился одного из самых ценных вещей, а именно свободы.

Ключевые слова: образование, тюремное заключение, права, европейское право, преступление.

Introducere

Documentul de bază cu privire la posibilitatea de a avea acces la educație din stare privativă de libertate a luat naștere în urmă cu exact 70 de ani, când statele membre ale Consiliului European au semnat primul protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Actul a fost întocmit în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice. Membrii Convenției au stabilit faptul că nimănui nu îi poate fi refuzat dreptul de instruire și au prezentat obligația statelor de a respecta dreptul părinților de a asigura educația copiilor conform propriilor convingeri filozofice și religioase [1]. Instrumentele de ratificare au fost depuse la secretarul general al Consiliului iar acesta a notificat toți membrii cu privire

la cei care au ratificat protocolul și a transmis câte o copie certificată acestora.

Cu toate că accesul efectiv la programe de instruire, educație și formare profesională pentru persoanele condamnate s-a concretizat după o perioadă lungă de timp, documentul a fost un deschizător de drumuri, acesta fiind amintit și în zilele noastre în deciziile ale instanțelor de judecată.

În urmă cu mai bine de două decenii, în anul 2000 la bariera temporală dintre milenii, în cadrul Consiliului European de la Nisa, trei instituții cu rol extrem de important la nivel european au reafirmat într-un document libertățile și drepturile cetățenilor europeni. Documentul a avut ca rol reamintirea și întărirea ideilor referitoare la drepturile persoanelor fizice în spațiul european, idei stabilite și respectate

în cea mai mare măsură pe o perioadă de aproape jumătate de secol. Astfel, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană au proclamat Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, stabilind în același timp și faptul că actul va fi interpretat cu atenția cuvenită explicațiilor redactate și va fi respectat de către toate instanțele de judecată ale statelor semnatare. Prin această consemnare, cele trei instituții au stabilit faptul că statele membre, prin instituțiile lor, sunt obligate din punct de vedere juridic, să apere și să respecte libertățile și drepturile evidențiate în documentul comun.

Documentul care urma a fi un ghid pentru deciziile instanțelor, a tratat și problema referitoare la dreptul la educație și instruire a persoanelor încarcerate în penitenciare și centre de detenție. Astfel s-a hotărât faptul că toate persoanele au dreptul la educație, au dreptul de a avea acces la formare profesională și au posibilitatea de a urma învățământul obligatoriu în mod gratuit. Documentul a mai reamintit posibilitatea părinților de a educa și instrui proprii copii conform convingeri religioase, pedagogice și filozofice atât timp cât sunt respectate legile interne care le reglementează exercitarea. Un alt aspect prezentat prin acest înscris [2] a fost și libertatea statelor membre de a înființa, cu respectarea principiilor democratice, instituții de învățământ pe propriul teritoriu.

Cea mai recentă, dar nu și cea mai puțin importantă, recomandare în domeniul educației persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate datează din anul 2006, când s-a reunit Comitetul de miniștri ai statelor membre ale Consiliului Europei. Documentul rezultat în urma reunirii a tratat pe larg posibilitățile și îngrădirile indivizilor încarcerați și a creat drumul mai multor reglementări legislative interne pentru statele membre ale Uniunii Europene. Actul născut în urma convocării Comitetului de miniștri a subliniat idei precum importanța educării deținătorilor tineri, a celor cu nevoi speciale, a celor care nu au urmat cursuri elementare de școală sau

formare profesională și a celor care nu știu să citească.

De asemenea s-a prezentat și faptul că toate unitățile de detenție trebuie să răspundă nevoilor individuale ale celor custodiați, ținând cont de aspirațiile acestora și să le ofere acces la programe cât mai complexe de învățământ. S-a subliniat principiul conform căruia școala și munca trebuie să fie tratate pe picior de egalitate iar cei care participă la activități educative nu trebuie să fie penalizați pecuniar sau în orice altă modalitate.

Miniștrii au recomandat ca fiecare unitate penitenciară să fie dotată cu o bibliotecă destinată persoanelor private de libertate, cu un fond suficient de materiale din diferite domenii iar biblioteca să fie organizată cu susținerea unei biblioteci publice. Pentru a păstra legătura cu exteriorul, educația trebuie să se efectueze sub coordonarea unei instituții civile de învățământ pentru a forma posibilitatea continuării studiilor și după punerea în libertate – acesta fiind un alt element fundamental stabilit prin recomandare. [3]

Educația modelează comportamentul uman, sentimentele, modul de a gândi, modul de a acționa și influențează în mod direct starea de spirit. Astfel un individ educat va avea mereu de câștigat în relațiile cu terțe persoane, va fi mai dezinvolt, va avea posibilitatea de a se integra mult mai ușor într-un grup, va putea dezvolta discuții mai repede și va fi acceptat mai ușor. Totodată, o persoană care are mai mult acces la informații este mai puternică, poate cunoaște și stăpâni mai bine tot ceea ce se întâmplă în jurul ei și va putea transmite mai departe roadele educației copiilor, prietenilor, membrilor familiei sau altor apropiați.

Pentru a marca importanța educației în mediul carceral, data de 13 octombrie a fost declarată „Ziua internațională a educației în penitenciare” de către Consiliul Europei cu ocazia reunirii Comitetului de miniștri ai statelor membre în anul 1989.

Din acel moment, această zi este sărbătorită la nivel internațional prin dezbateri, conferințe, concursuri tematice, activități desfășurate în colaborare cu unitățile de învățământ care au protocoale de colaborare cu unitățile de detenție, realizarea unor emisiuni cu ajutorul studiourilor radio- TV cu circuit închis din penitenciare etc. Toate acestea au fost gândite și puse în practică pentru a promova și a susține demersurile pozitive legate de educația celor condamnați pentru săvârșirea de fapte penale, precum și pentru a pregăti deținuții pentru reintegrarea treptată în societate.

Cazuri particulare de încălcări a dreptului la educație constatate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în statele europene

Probleme constatate în Turcia

Timpul petrecut într-un așezământ de deținere nu trebuie tratat ca o suspendare de la viață ci trebuie utilizat la maxim pentru a-ți îmbunătăți propria persoană din toate punctele de vedere, fizic, psihic sau spiritual. Astfel, fiind privați de libertate în Turcia, în cursul anului 2006, doi deținuți care executau pedepse privative de libertate pentru activități teroriste au hotărât să folosească într-un mod cât mai util perioada de timp pe care o aveau de petrecut în spatele gratiilor și au decis să-și continue studiile și să se înscrie la instituții de învățământ superior.

Pentru a reuși la examenele pe care le aveau de trecut pentru a-și atinge scopul, cele două persoane încarcerate au solicitat administrației penitenciare să le ofere posibilitatea de a utiliza calculatoare și de a avea acces la surse de internet în spațiile și în condițiile pe care le stabilește conducerea unității penitenciare. Unul dintre solicitanți a cerut și un dispozitiv electronic de traducere în propria celulă pentru a avea posibilitatea să lucreze neîngrădit în vederea promovării examenului de admitere la o instituție superioară de învățământ. Având în vedere faptul că pretențiile acestora au fost respinse de către

directorul penitenciarului, cei doi au încercat să-și atingă scopul prin contestarea deciziei de respingere la instanțele de judecată. Normele interne ale statului turc permiteau utilizarea calculatorului dar în anumite condiții care erau incompatibile cu scopul și nevoile petenților. Nici de această dată solicitările lor nu au primit răspunsul pe care și-l doreau, instanțele menținând hotărârea inițială a penitenciarului.

Petenții nu s-au mulțumit nici cu refuzul instanțelor de judecată și au sperat că vor găsi dreptatea la forul superior, astfel au apelat la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Curtea a luat act de aspectele invocate de statul turc, a stabilit faptul că din punct de vedere logistic existau toate premisele continuării studiilor din stare de detenție și a stabilit că nu au fost invocate motive suficiente și nu a existat nicio justificare concretă de respingere a solicitărilor celor doi reclamanți prezentată de administrația unității penitenciare. Prin decizie a fost subliniat faptul că instanța internă nu a asigurat o balanță corectă între dreptul la educație al celor doi petenți și nevoile de siguranță ale penitenciarelor.

Cazurile [4] au fost finalizate abia în cursul anului 2019, aducând celor doi petenți mai mult un câștig de principiu decât un câștig palpabil, concomitent cu un probabil mod de abordare și de lucru pentru viitoarele cazuri similare în care persoanele condamnate vor dori să continue studiile din stare de detenție. Hotărârea a fost luată cu unanimitate decizională dar nu a acceptat și pretențiile materiale ale solicitanților.

Probleme constatate în Bulgaria

Statul bulgar, alături de cel român, se numără printre țările europene cu o putere financiară redusă raportat la media Europei, implicit și resursele alocate unităților penitenciare sunt mai mici, aspect ce influențează în mod fundamental condițiile de detenție. Aflat închis la penitenciarul din Zagora Stara din anul 2004 până în cursul anului 2007, deținutul Veylo Velev a solicitat să ia parte la activități de

educație și să-și finalizeze studiile din stare privată de libertate. Acesta avea un istoric infracțional nefavorabil, era recidivist iar la momentul cererii executate o pedeapsă pentru posesie ilegală de armă, dar aceste aspecte negative nu l-au împiedicat să încerce să-și continue studiile.

Curtea Administrativă Supremă din Bulgaria nu a dat curs dezideratului persoanei încarcerate, bazându-și în mare parte decizia pe faptul că statul are prerogativa de a limita drepturile deținuților. Un alt argument adus de instanța internă a statului bulgar a fost faptul că prin activitatea petentului, acesta ar intra în contact cu alți deținuți care nu sunt recidiviști, fiind la prima intrare într-un penitenciar, iar aceștia ar putea fi influențați în mod negativ de către reclamant. Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a fost de aceeași părere cu instanța bulgară și a demontat și afirmația conform căreia Velyo Velevev ar fi recidivist. Acesta nu era condamnat definitiv la momentul reclamației și nu putea avea calitatea de deținut aflat în stare de recidivă, în cazul lui funcționând prezumția de nevinovăție.

Decizia definitivă în acest dosar a venit abia în anul 2014 când Curtea a subliniat faptul că nu a existat niciun motiv întemeiat pentru blocarea accesului deținutului la educație. Mai mult, statul bulgar a fost obligat să-i achite petentului daune morale în valoare de 2.000 de euro.

Cazul [5] a evidențiat faptul că Bulgaria încă este rigidă când vine vorba de drepturile deținuților și mai are mult de lucrat pentru a ajunge la un echilibru și o transparență sănătoasă în acest domeniu.

Probleme constatate în România

Alături de Bulgaria, vecina sa de la sud, România se află printre ultimele țări ca nivel de dezvoltare din zona europeană dar se află printre primele state la numărul de reclamații efectuate de către persoanele private de libertate împotriva condițiilor de detenție. Conform legii interne [6] de executare a pedepse-

lor, în funcție de posibilitățile penitenciarului, cei condamnați definitiv pentru săvârșirea de infracțiuni au posibilitatea de a frecventa cursuri școlare, raportat și la starea de sănătate, regimul de executare, măsurile de siguranță aplicate, în condițiile unui protocol cu Ministerul Educației Naționale.

Instruirea școlară în spatele gratiilor poate fi urmată în statul român până la nivelul obligatoriu la nivel național iar cheltuielile sunt suportate la comun de către Administrația Națională a Penitenciarelor și Ministerul Educației. Un element foarte important este faptul că persoana privată de libertate care urmează cursurile de învățământ nu va avea mențiuni pe diplomă cu privire la efectuarea cursurilor în stare privată de libertate, diploma fiind una emisă de unitatea școlară la care este arondat penitenciarul [7].

Un caz care a arătat rigiditatea sistemului penitenciar cu privire la dreptul la educație a celor din spatele gratiilor a primit o decizie definitivă în anul 2019. În perioada 2007 – 2009, fiind încarcerat în cadrul Penitenciarului București Rahova, un deținut condamnat pentru furt a urmat cursurile școlare aferente claselor primare III și IV. În cursul anului 2010 acestuia i-a fost schimbată executarea pedepsei la Penitenciarul București Jilava, unde acesta a încercat să continue școala și să se înscrie la cursurile gimnaziale. Cu toate că unitatea penitenciară a încercat înmatricularea deținutului în clasa a V-a, solicitarea sa a fost respinsă fiind motivat faptul că nu erau suficienți cursanți pentru a înființa o clasă de pregătire.

În fața unui răspuns negativ, persoana încarcerată nu a pus capăt dorinței de a continua studiile și a apelat la mai multe instituții în vederea obținerii unui rezultat pozitiv. Petentul a făcut plângere la judecătorul delegat al Penitenciarului Jilava dar nu a avut câștig de cauză deoarece acesta și-a întemeiat răspunsul în mod obiectiv, bazându-se pe faptul că Inspectoratul Școlar nu a fost de acord cu înmatricularea din cauza faptului că erau prea puțini deținuți

eligibili pentru a fi înscriși în clasa a V-a. Petentul nu s-a mulțumit nici cu răspunsul judecătorului delegat și a contestat încheierea dată de acesta la instanța de judecată.

După primirea răspunsului negativ și de la instanța de judecată, deținutul a apelat la forul superior și a încercat să primească un răspuns pozitiv la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Statul român și-a susținut decizia prin evidențierea faptului că s-au efectuat demersurile necesare pentru înscrierea petentului la școală, dar organizarea cursurilor pentru un număr prea mic de elevi ar fi o povară prea mare pentru autorități și nu ar fi o activitate care să sprijine nevoile comunității. Curtea a considerat că motivele invocate de statul român nu au fost concludente iar eforturile autorităților nu a fost suficiente pentru a găsi soluții favorabile. Prin hotărâre [8] s-a dat dreptate petentului, mai mult acesta a primit și suma de 2000 de euro cu titlu de despăgubiri morale.

În partea de final a anului 2013, România a mai pierdut o cauză referitoare la încălcarea dreptului la educație a unei persoane private de libertate. Un tânăr care a urmat doar unsprezece clase și a fost condamnat pentru tentativă de omor a considerat că este în interesul propriei persoane să finalizeze studiile de nivel mediu pe perioada detenției. În acest sens, tatăl acestuia a deținutului a încercat să discute despre demersurile premergătoare cu directorul Penitenciarului Rahova București, unitate în care executa pedeapsa tânărul. Fiind informat despre faptul că unitatea de detenție nu are resursele necesare pentru continuarea studiilor deținutului, tatăl acestuia a solicitat și a obținut transferarea pentru continuarea executării pedepsei la Penitenciarul Craiova. Nici la această instituție nu a reușit să obțină un răspuns favorabil în privința finalizării studiilor liceale.

Cu toate că tatăl petentului a reușit transferarea deținutului pentru executarea pedepsei în mai multe unități penitenciare precum București Jilava și Bistrița, nici acestea nu au aprobat finalizarea clasei

terminale de liceu din stare de detenție. În schimb însă, tânărul deținut a fost înscriș la mai multe activități și programe sportive, artistice și religioase.

La Curte petentul a reclamat faptul că sistemul penitenciar românesc nu i-a acordat posibilitatea terminării liceului și mai mult pe perioada șederii la Penitenciarul Jilava București a fost încarcerat în condiții degradante și inumane. Având în vedere faptul că statul român a încercat să justifice refuzul doar prin faptul că înmatriculare acestuia în ultima clasă de liceu ar fi fost o povară financiară prea mare pentru autorități, Curtea a hotărât ca petentului să-i fie achitate cu titlu de daune morale suma de 3.000 de euro plus cheltuielile judiciare aferente procesului [9].

Probleme constatate în Lituania

Țara baltică, cu o populație de sub trei milioane de locuitori, nu a fost ocolită de reclamațiile venite din partea persoanelor private de libertate. În cursul anului 2008 un deținut custodiat de un penitenciar din statul lituanian, nemulțumit de faptul că nu poate avea acces la surse de informare cu ajutorul internetului în scopuri de studiu, a hotărât să conteste acest lucru la forurile superioare. Reclamantul a contestat o restricție impusă în mod nejustificat care în același timp a afectat două drepturi, dreptul de a avea acces la informație și dreptul de a fi instruit și educat.

Acesta, fiind încarcerat în casa corecțională Pravienskės încă din anul 2006, a solicitat informații Ministerului Educației cu privire la posibilitatea continuării studiilor din stare de detenție. Petentul nu era un deținut obișnuit, cu un nivel scăzut de școlarizare, acesta era absolvent al Facultății de Medicină din Vilnius promoția 2006 și dorea să continue studiile în domeniul juridic, chiar pe o ramură specializată pe drepturile omului. În scurt timp acesta a primit răspunsul de la instituția contactată și a fost îndrumat să acceseze mai multe website –uri care conțineau informațiile pe care acesta le dorea, acolo fiind explicate în detaliu toate posibilitățile de acces

la educație în statul lituanian. În fața unui asemenea răspuns, deținutul a solicitat administrației posibilitatea de a folosi internetul pentru a accesa adresele indicate în răspunsul primit de la conducerea Ministerului Educației. Conducerea unității a considerat că răspunsul primit de acesta nu a fost cuprinzător și i-a indicat să ceară din nou informații complete de la Ministerul Educației.

Nemulțumit de decizia penitenciarului, petentul a ales calea instanțelor de judecată în vederea obținerii accesului la internet și implicit la educație. Când instanța a solicitat un punct de vedere cu privire la plângere, penitenciarul a subliniat faptul că multe persoane închise pentru infracțiuni și-au continuat activitatea și din spatele gratiilor comițând înșelăciuni prin inducerea în eroare a victimelor cu ajutorul internetului. A fost prezentat și faptul că legislația Lituaniei nu prevedea obligația statului de a oferi celor din spatele gratiilor acces la internet. Accesul la internet a fost prezentat instanței de judecată ca o posibilitate de continuare a activităților infracționale și de coordonare a organizațiilor criminale. La nivel național, petentul nu a avut câștig de cauză, astfel în cursul anului 2007 instanța s-a pronunțat în defavoarea acestuia, considerând că accesul la internet, implicit educație nu este o obligație care poate fi impusă unității de detenție.

Absolventul Facultății de Medicină, aflat în stare privativă de libertate la acel moment, nu s-a lăsat descurajat de piedicile întâmpinate și a continuat drumul către educație apelând la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Decizia [10] favorabilă a venit după o perioadă foarte mare de timp, respectiv în anul 2017 și nu a acceptat și pretențiile materiale în valoare de 30.000 de euro, invocate de reclamant pentru daune morale.

Probleme semnalate în Grecia

Statul elen este amplasat foarte bine din punct de vedere strategic, la intersecția a trei continente pre-

cum Africa, Europa și Asia iar relieful este format în proporție de aproximativ 80% din lanțuri muntoase. Republica Elenă este un stat care se bucură de o economie foarte solidă, cu un nivel de trai ridicat pentru cetățenii săi și este membru în cele mai multe instituții internaționale.

Cu toate acestea Grecia nu a fost ocolită de petițiile persoanelor private de libertate la forurile superioare. Un cetățean cipriot a fost arestat pe teritoriul elen în cursul anului 1996, după ce a fost acuzat de uciderea unei femei. Acesta era la acel moment student în domeniul dreptului la Universitatea din Atena iar după o petrecere la care consumase foarte mult alcool a fost găsit, fără a putea da prea multe explicații, la domiciliul victimei. Pe perioada privării de libertate acesta a reclamat încălcarea mai multor drepturi cu privire la condițiile de detenție, asistența medicală, neacordarea permisiunii de a participa la înhumarea bunicului său, supunerea la un tratament inuman precum și încălcarea dreptului la educație. În perioada încarcerării cetățeanul cipriot a reclamat faptul că nu a avut condițiile necesare să se pregătească pentru examene și nu i s-a permis să-și susțină examenele finale pentru a absolvi facultatea la care era înscris la momentul arestării. Cu toate că petentul a fost foarte vehement în solicitarea [11] sa și a schimbat mai mulți avocați pe perioada încarcerării în încercarea de a avea câștig de cauză, Curtea a considerat cererea inadmisibilă deoarece s-a apreciat că a fost privat de libertate pentru o perioadă prea scurtă de timp și a avut posibilitatea să-și continue studiile după punerea în libertate.

Probleme constatate în Estonia

Situată în partea de nord a continentului european, Republica Estonia este organizată în cincisprezece subdiviziuni teritoriale și are o populație ce depășește puțin pragul de un milion de locuitori. Cu toate că micul stat este recunoscut pentru libertatea presei, libertatea politică și libertatea economică,

totuși nu a fost ocolit de procese la Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la încălcări de drepturi și libertăți fundamentale.

Un proces cunoscut la nivel național care a durat șase ani și care a știrbit imaginea bună a republicii în privința respectării drepturilor s-a finalizat la sfârșitul anului 2015, când un deținut a primit o hotărâre definitivă favorabilă. Un deținut care executa o pedeapsă cu închisoare pe viață în închisoarea Parnu a cerut acces la informații educaționale prin intermediul internetului, dar a fost refuzat atât de către conducerea unității penitenciare cât și de către Curtea Supremă a Estoniei. Instanța și-a motivat decizia prin evidențierea faptului că reclamantul are toate informațiile de care are nevoie în formă scrisă, în interiorul penitenciarului în care își ispășește pedeapsa privativă de libertate. Această posibilitate de a avea acces la informații în interes educațional a fost considerată suficientă de către instanța de judecată care a respins cererea petentului.

Fiind transferat la Penitenciarul Tartu, deținutul a continuat încercarea de a obține acces la sursa de informare on-line dar a fost refuzat și de către Ministerul Justiției. Alte motive folosite în motivarea respingerii solicitărilor deținutului au fost fundamentate pe prevenirea săvârșirii actelor infracționale, pe nevoie protejării securității publice dar și pe faptul că administrația penitenciară ar pierde controlul asupra activităților persoanelor custodiate. Solicitantul a precizat că motivarea de respingere nu este rezonabilă și nu este întemeiată.

Persoana condamnată a apelat la Curtea Europeană a Drepturilor Omului care i-a dat dreptate, oferindu-i accesul la informație, implicit la educație. Decizia [12] care a fost luată cu unanimitate de voturi a confirmat că acesta nu poate reprezenta un pericol pentru societate având în vedere că a solicitat acces doar la anumite site-uri anterior indicate prin cererea de chemare în judecată. Pretențiile materiale ale reclamantului nu au fost acceptate deoarece acesta nu

a putut face dovada sumelor cheltuite pe perioada procesului.

Concluzii

În ultimele decenii, omenirea a început să creadă și să acorde atenție investițiilor în speranța unui venit bun pe termen scurt sau mediu. Unele investiții au avut succes și investitorii și-au atins țelul inițial sau chiar au primit mai mult decât așteptau iar altele investiții nu au avut rezultatul dorit iar investitorii au pierdut întreaga investiție, odată cu timpul alocat și efortul depus.

O investiție sigură este cea făcută de părinți în educația copiilor. Chiar dacă acest tip de investiție nu se va amortiza pe termen scurt și va avea rezultate doar pe termen mediu și lung, va fi cu siguranță una foarte bună și va asigura urmașilor o viață mai bună din toate punctele de vedere. Educația reprezintă unul dintre cele mai bune daruri de care se pot bucura copiii, un element care se absoarbe greu dar cu beneficii pentru tot restul vieții. Toată ființa persoanei, toate ideile pe care le va avea, toate deciziile pe care le va lua copilul vor avea la bază educația și stilul de viață indus de părinți.

Educația într-o unitate de detenție are premise mai slabe decât educația persoanelor civile plecând de la lipsuri precum implicarea mai scăzută a celor care predau, problemele personale și financiare ale celor mai mulți deținuți și lipsa dotărilor materiale. Cea mai mare parte a societății consideră populația carcerală un element social pierdut în care nu mai trebuie investit, unii extremiști mergând chiar până la ideea debarasării de aceștia prin pedeapsa capitală. Acest mod conservator de gândire a fost constatat la mai multe organe de conducere ale statelor, care atunci când analizau și stabileau drepturile persoanelor condamnate priveau lucrurile ca fiind niște privilegii acordate celor care au încălcat legea, nu ca o stare de normalitate necesară încercării de a corecta conduita celor care au greșit. Acest mod greșit de a

privi lucrurile a fost demontat în nenumărate rânduri de statele dezvoltate care, nu de puține ori, au reușit să influențeze pozitiv și să transforme pe perioada detenției persoanele private de libertate iar ulterior pe parcursul vieții foștii infractori au reușit să devină elemente utile în comunitate.

La o analiză mai atentă a termenelor de soluționare a plângerilor deținuților la Curtea Europeană a Drepturilor Omului se poate observa că toate hotărârile au rămas definitive la perioade foarte mari de la solicitarea petenților. Astfel, elementul reparatoriu al hotărârilor nu mai poate interveni, uneori deciziile survenind la mult timp după punerea în libertate a reclamantilor. Mai mult, pretențiile financiare ale petenților cu privire la prejudiciul suferit au fost foarte rar acceptate, câștigarea cauzei fiind doar o victorie morală și un posibil ghid pentru deciziile viitoare.

Referințe bibliografice

1. Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art.2.
2. Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, Titlul I, art. 14.
3. Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre cu privire la regulile penitenciare europene 2006 -2, adoptată de către Comitetul de miniștri la 11 ianuarie 2006, în timpul adunării cu numărul 952 a miniștrilor delegați, Partea a II -a , punctul 28.
4. Cazurile Mehmet Reșit Arslan și Orhan Bingöl împotriva Turciei – disponibil [https://hudoc.echr.coe.int/en/g#%22appno%22:\[%2247121/06%22\],%22itemid%22:\[%22001-194194%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/en/g#%22appno%22:[%2247121/06%22],%22itemid%22:[%22001-194194%22]), (accesat la 04.01.2022).
5. Cazul Velev împotriva Bulgariei, disponibil [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22002-9476%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22002-9476%22]), (accesat la 19.01.2022).
6. Legea 254 din 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, art. 79.
7. Legea 254 din 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, art. 90.
8. Cazul Marian Flămânzeanu împotriva României la CEDO – disponibil <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2019/12/Flaminzeanu-impotriva-Romaniei.pdf> , (accesat la 07.02.2022).
9. Cazul Epistatu împotriva României la CEDO, disponibil [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-126449%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-126449%22]), (accesat la 27.02.2022).
10. Cazul Jankovskis împotriva Lituaniei la CEDO, disponibil [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-170354%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-170354%22]), (accesat la 04.03.2022).
11. Cazul Marios Georgiou împotriva Greciei la CEDO, disponibil [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-5006%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-5006%22]), (accesat la 25.03.2022).
12. Cazul Kalda împotriva Estoniei la CEDO, disponibil [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-160270%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-160270%22]) (accesat la 15.04.2022).